

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та
економічної теорії Шедякова Т. Є.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Шедякова Т. Є.

Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, метод, функції

Зміст поняття «економіка»; зародження перших економічних у стародавньому суспільстві (Стародавня Азія, Стародавня Греція, Римська імперія); економічна думка середньовічних схоластів; оформлення історичних шкіл економічної науки (меркантилізм, класична економічна школа, кейнсїанство, неокласичний напрямок, неокейнсїанство, інституціоналізм); предмет економічної теорії; сутність економічних категорій і законів; функції економічної науки; методи економічного аналізу (аналіз, синтез, порівняння, абстракція, сходження від абстрактного до конкретного, індукція, дедукція).

Тема 2. Суспільне виробництво

Сутність суспільного виробництва; необмеженість потреб і обмеженість ресурсів; фактори виробництва (труд, земля, капітал, підприємницькі здібності); розрізнення предметів праці і засобів праці; крива виробничих можливостей; побудова її графічного зображення; альтернативна вартість господарських рішень; виробнича функція; економічне відтворення – просте і розширене; екстенсивне і інтенсивне економічне зростання; економічна ефективність.

Тема 3. Власність та її економічна роль

Сутність відносин власності; об'єкти і суб'єкти власності; теорія прав власності (право розпорядження, користування, розпорядження, привласнення); відповідальність породжена власністю; приватна власність (особиста приватна власність, індивідуальна приватна власність, групова приватна власність, колективна приватна власність, корпоративна приватна власність); суспільна власність (державна власність, безпосередньо суспільна власність); сутність приватизації; приклади приватизації у світі; характер процесу приватизації в Україні.

Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці

Попит; пропозиція; ціна продавця; ціна покупця; закон попиту; крива попиту; нецінові фактори попиту; зрушення кривої попиту під впливом нецінових факторів; крива пропозиції; нецінові фактори пропозиції; зрушення кривої пропозиції під впливом нецінових факторів; сутність і графічне зображення ринкової рівноваги; дефіцит і надлишок товару; еластичність; еластичні та нееластичні попит та пропозиція.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартостей і грошей

Поняття продукту праці та товару; умови перетворення натурального господарства на товарне; просте та капіталістичне товарне господарство; трудова теорія вартості товару; теорія граничної корисності (цінності); історичний процес виникнення та трансформації грошей.

Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи

Протиріччя між продуктивними силами суспільства і економічними відносинами як джерело економічного розвитку; періодизація етапів економічного розвитку суспільства по критерію «індустріалізації»; стадійний, формаційний та цивілізаційний підходи; що таке економічна система; традиційна економічна система; командно-адміністративна система; ринкова система; змішана економічна система; сутність ринку і його функції; інфраструктура; ринкова інфраструктура.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Шедякова Т. Є.

Мета проведення семінарських занять з дисципліни «Основи економічної теорії» – закріплення та розвиток знань, отриманих на лекціях та під час самостійної роботи; розвиток навичок аналізу макроекономічних процесів та практичних навичок при вирішенні ситуаційних і аналітично-розрахункових задач; обговорення результатів виконання аналітично-пошукових завдань; організація систематичної роботи над вивченням навчальної дисципліни, контроль ходу вивчення навчальної дисципліни та оцінка знань студентів з кожної теми.

План семінарських занять

Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, методи, функції

1. Історичний розвиток економічної теорії.
2. Основні напрямки розвитку сучасної економічної теорії.
3. Теоретичні дослідження українських вчених-економістів.
4. Предмет економічної теорії та функції.
5. Методи економічної теорії.

Завдання до самостійної роботи

1. Визначить основні напрямки сучасних економічних досліджень в Україні.
2. Розкрийте зв'язок між економічною теорією та економічною політикою.
3. Напишіть есе на тему: «Значення економічної теорії в житті студента»

Короткі методичні вказівки щодо роботи на практичному занятті

Форма проведення – двогодинне семінарське заняття. Відбувається знайомство викладача з групою, після чого починається обговорення перших трьох питань плану, розв'язання проблемних ситуацій. Останні питання плану розглядаються у процесі відповідей на тестові завдання з подальшим їх аналізом. Наприкінці заняття пропонується провести невеличку дискусію на тему «Чи може людина у сучасному світі прожити без економічних знань та вмінь?»

Література

[1, с. 23–44]; [4, с.10–27], [5, с.8–50]; [7, с.5–34]; [8, с.5–44]; [9]; [13, с.9-24]; [14, с.7–16]; [16, с.6–20]; [17, с.5–32].

Тема 2. Суспільне виробництво

1. Сутність і структура суспільного виробництва. Відтворення та його типи.
2. Фактори виробництва. Крива виробничих можливостей.
3. Ефективність виробництва, її економічні та соціальні показники.
4. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне господарство.

5. Альтернативні теорії вартості товару. Закон вартості.
6. Сутність, еволюція та функції грошей. Закони грошового обігу.

Завдання до самостійної роботи

1. Фермер на одному полі може виробити 2800 т капусти або 700 т огірків. На другому полі альтернативні витрати виробництва огірків дорівнюють 3 т капусти за умов максимального виробництва капусти 2400 т. Розрахуйте:

- а) Альтернативні витрати виробництва огірків на першому полі;
- б) На якому полі фермер зможе виробити більше огірків і наскільки.

2. Вирішіть задачу на знаходження основних показників ефективності виробництва. Завод випускав 250 мікросхем на день. Після запровадження нових технологій виробництва продуктивність праці одного робітника зросла на 10 %. Наступного року продуктивність праці одного робітника дорівнювала 6 мікросхем на день. Визначте зміни продуктивності праці протягом всього періоду та кількість мікросхем, які випускав завод після запровадження нових технологій, якщо чисельність працюючих протягом всього періоду була постійною і дорівнювала 50 осіб?

3. Вирішіть задачу на знаходження грошової маси. Сума цін товарів, які знаходяться в обігу, складає 780 млрд. грн. Сума цін товарів, проданих у кредит – 120 млрд. грн., бартер – 80 млрд. грн., сума цін товарів, строк оплати яких вже настав, – 60 млрд. грн. Кожна грошова одиниця протягом року здійснює 8 обертів. Визначте кількість грошей, які необхідні для обігу товарів. Як зміняться ціни, якщо в обіг буде випущено 1,6 млрд. грн.?

Короткі методичні вказівки щодо роботи на практичному занятті

Форма проведення – двогодинне семінарське заняття. Передбачається висвітлення перших трьох питань плану семінару, розв'язання вправ на знаходження виробничих можливостей та ефективності виробництва. Далі у ході дискусії визначаються основні властивості товару, порівнюється натуральне та товарне господарство, аналізується значення грошей для розвитку економіки країни.

Література

[1, с.115–150]; [3, Т.1 с.38–48]; [4, с.29–36, 58–68]; [5, с.98–144]; [6, с.53–75]; [13, с.25–48, 97–127]; [20, с.31–42].

Тема 3. Власність та її економічна роль

1. Економічний зміст власності та її структура. Суб'єкти та об'єкти власності.

2. Типи власності.

3. Форми власності.

4. Відносини власності в умовах перехідної економіки.

Завдання до самостійної роботи

1. Схематично відобразіть основні питання теми.
2. Визначте основні економічні об'єкти, які на вашу думку, повинні обов'язково знаходитися у державній власності.

3. Розкрийте особливості процесу приватизації в Україні за останні 20 років.

4. Вірні чи невірні твердження:

- володіння є вищою і всеосяжною категорією прав власності;
- між власністю як економічною і як юридичною категоріями не існує тісного взаємозв'язку;
- вид власності характеризується конкретним чином привласнення благ і методами господарювання;
- приватна власність існує у двох формах, а саме: колективній та державній;
- у командній економіці розподіл доходів відбувається на основі врахування потреб людей;
- основою розвитку змішаної економіки є як приватні, так і державні рішення;
- проблеми «що, як, для кого виробляти» у командній економіці вирішуються автоматично;
- традиції та досвід попередніх поколінь відіграють все більшу роль у вирішенні основних економічних проблем у сучасних економічних системах;
- у змішаній економіці держава відіграє важливу роль у поліпшенні функціонування ринку;
- у ринковій економіці уряд володіє найважливішими ресурсами виробництва (земля, капітал).

Короткі методичні вказівки щодо роботи на практичному занятті

Форма проведення – семінарське заняття. Відбувається висвітлення питань плану семінару, після чого проводиться вікторина з теми заняття. Академічна група поділяється на команди по 4 чоловіка. Кожна з команд отримує декілька питань, які вона може задати будь-якій команді. За правильну відповідь нараховується 1 бал, у разі невдачі право відповіді отримує команда-запитувач. Студенти-переможці отримують найвищі бали.

Література

[1, с. 73–87, 480–485]; [2, с. 50–70]; [4, с. 48–55]; [5, с. 67–76]; [7, с. 59–77]; [13, с. 49–74]; [15, с. 46–53]; [16, с. 52–89].

Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці

1. Закон попиту та крива попиту. Фактори, що впливають на зсув кривої попиту.

2. Закон пропозиції. Фактори, що впливають на зсув пропозиції.

3. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції. Коефіцієнти еластичності.

Завдання до самостійної роботи

Побудуйте криві попиту та пропозиції та вкажіть нецінові фактори, що впливають на зміни попиту або пропозиції.

А. За даними таблиці побудуйте криві попиту та пропозиції на ринку

новорічних гірлянд:

Ціна гірлянд, грн.	10	20	30	40	50
Попит на гірлянди, шт.	90	70	50	30	10
Пропозиція гірлянд, шт.	20	35	50	65	80

Дайте відповіді на питання:

а) Як зміниться попит на цьому ринку, якщо скоро Новий рік? Зміни відобразіть графічно.

б) Як зміниться пропозиція на ринку новорічних гірлянд, якщо запроваджені нові технології їх виробництва. Зміни відобразіть графічно.

в) Як зміниться рівноважна ціна у вищезазначених ситуаціях.

г) Що буде спостерігатися на ринку, коли новорічні гірлянди будуть продаватися за ціною 15 грн. та 39 грн.?

В. Припустимо, що попит на шпильки для волосся наведено у вигляді рівняння $D = 138 - 9 * p$, а пропозиція: $S = 40 + 5 * p$. Визначить:

а) рівноважну ціну і рівноважну кількість шпильок на ринку аналітично.

б) відобразіть графічно вихідні криві попиту та пропозиції, та зміни, що відбудуться, якщо модними будуть короткі зачіски.

Чи є бажання п'ятирічних дівчаток придбати шпильки для волосся виразником ринкового попиту?

С. Визначить графічно зміни попиту та пропозиції під впливом нецінових факторів, та їхній вплив на рівноважну ціну та рівноважну кількість. Вкажіть неціновий фактор.

Короткі методичні вказівки щодо роботи на практичному занятті

Форма цього заняття – семінар, що проходить за планом. Під час розгляду питань розв'язуються проблемні завдання, аналізуються фактори, що впливають на зміни попиту або пропозиції, проводиться графічний аналіз ринкової рівноваги та розрахунок еластичності попиту за ціною на товари, якими користуються студенти у повсякденному житті.

Література

[2, с.88–102]; [3, Т.1 с.61–79, Т.2 с.12–28]; [4, с.82–92]; [5, с.176–184]; [7, с.134–160]; [16, с.146–156]; [18, с.38–73]; [20, с.81–103].

Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартості та грошей

1. Натуральне господарство та його характеристика.
2. Умови виникнення товарного господарства. Товар та його властивості
3. Теорії вартості товару (трудова, факторів виробництва, граничної корисності та ін.).
4. Виникнення, суть та функція грошей.

Питання для обговорення та дискусії

1. За яких умов продукт праці стає товаром?
2. Які умови необхідні для виникнення та розвитку товарного виробництва?

3. Назвіть загальні та специфічні риси простого і загального товарного виробництва.
4. Які проблеми виникають під час бартерного обміну?
5. Сформулюйте закон вартості. Які функції він виконує?
6. Яким чином дія закону вартості модифікується у нас час?
7. У чому полягає сутність закону цін?

Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи

1. Економічні системи: сутність, структура та класифікація економічних систем.
2. Типи економічних систем.
3. Механізм функціонування традиційної економічної системи та адміністративно-командної економіки.
4. Основні риси ринкової економіки, її переваги та недоліки.
5. Змішана економіка: основні риси та моделі.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте особливості сучасного етапу трансформації економічної системи в Україні.
2. Складіть таблицю «Переваги та недоліки економічних систем суспільства».

Тип економічної системи	Переваги (можливості)	Недоліки (обмеження)
Традиційна		
Ринкова		
Командно-адміністративна		

3. Дайте визначення змішаної економічної системи.

Короткі методичні вказівки щодо роботи на практичному занятті

Форма проведення – семінарське заняття, що проходить за планом. Передбачається створення студентами опорної схеми з теми семінару. Кожний доповідач, розкриваючи певне питання, фіксує його основні аспекти на дошці. Наприкінці заняття колективна схема-конспект порівнюється із індивідуальними роботами студентів.

Література

[2, с. 34–45]; [4, с. 38–45]; [5, с. 52–65, 77–97]; [6, с. 35–43]; [7, с. 78–112]; [8, с. 112–143]; [16, с. 41–51]; [20, с. 42–46].

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Шедякова Т. Є.

З метою якісної підготовки до занять та забезпечення достатнього рівня ефективності проведення кожного заняття з дисципліни «Основи економічної теорії» необхідно:

- переглянути конспект лекцій за відповідною темою;
- вивчити методичні рекомендації щодо самостійної роботи над відпо
- опрацювати відповідні розділи підручників та навчальних посібників;
- вивчити джерела, вказані в списках додаткової літератури;
- внести доповнення до конспекту лекції за темою;
- вирішити розрахункові завдання;
- виконати аналітично-пошукові завдання.

Самостійна робота студента з дисципліни «Основи економічної теорії» включає визначені робочою навчальною програмою матеріали. Цей вид навчальної діяльності надає студенту можливість здійснювати поглиблену підготовку та сприяє поглибленій підготовці в напрямках, визначених характером майбутньої діяльності.

Самостійна робота студентів має на меті удосконалення діючої в Університеті і системи підготовки фахівців, яка спрямована на реалізацію таких основних завдань:

- підвищення якості навчання студентів;
- систематизація знань з макроекономіки та активне їх засвоєння упродовж вивчення дисципліни;
- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів;
- підвищення мотивації студентів до систематичної активної роботи впродовж навчання, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладацького складу.

Приклади завдань для самостійної роботи студентів

Завдання 1

Чи правильні такі твердження?

1. Обсяг національного виробництва збільшується тоді, коли фактичні заплановані заощадження перевищують фактичні або заплановані інвестиції
2. Національна економіка перебуває в стані рівноваги тоді, коли фактичні видатки дорівнюють запланованим
3. Зміна інерційного темпу інфляції переміщує криву Філіпса.
4. Заощадження та фактичні інвестиції завжди дорівнюють одне

одному.

5. Що нижча гранична схильність до заощадження, то менший вплив справляє зміна сукупних видатків на обсяг національного виробництва.

Завдання 2

Вирішіть аналітично-розрахункові завдання.

1. Нехай закрити національну економіку описує система рівнянь:

$$C = 300 + 0,8(Y - T), I = 380,$$

$$G = 500,$$

$$T = 300$$

Визначте:

- 1) рівноважний рівень доходу;
- 2) наскільки збільшаться інвестиції у запаси, якщо $Y = 5000$?
- 3) як зміниться рівноважний обсяг виробництва, якщо інвестиції збільшаться до 400?

Завдання 3

1. Що із переліченого не містить поняття «витікання»: а) інвестиції;

б) заощадження; в) податки;

г) імпорт;

д) усі відповіді правильні.

2. Якщо в національній економіці обсяг виробництва дорівнює сукупним видаткам, то:

а) економіка перебуває у стані повної зайнятості; б) ін'єкції дорівнюють витіканням;

в) зміни інвестицій у запаси відсутні; г) усі відповіді правильні.

3. За обсягу національного виробництва, що більший за рівноважний: а) домогосподарства заощаджують більше, ніж підприємства планують

інвестувати;

б) сукупні видатки перевищують обсяг національного виробництва; в) інвестиції у запаси зменшуються;

г) процентна ставка зростає; д) усі відповіді неправильні.

4. За інших рівних умов збільшення експорту країни:

а) збільшити сукупні видатки, але зменшити реальний ВВП; б) зменшити сукупні видатки, але збільшити реальний ВВП; в) збільшити сукупні видатки та реальний ВВП;

г) перемістити криву сукупних видатків угору; д) правильні відповіді – в, г.

5. Що не простежується у фазі спаду:

а) домогосподарства купують менше споживчих товарів;

б) скорочуються інвестиційні видатки фірм на машини та устаткування; в) спадає попит на робочу силу;

г) зменшуються запаси товарів на складах; д) усі твердження правильні.

6. Національна економіка перебуває у рівновазі тоді, коли:
- а) споживчі видатки мінус заощадження дорівнюють інвестиціям; б) заплановані споживчі видатки плюс інвестиції дорівнюють усім витіканням;
 - в) державний бюджет збалансований;
 - г) сума інвестиційних видатків, державних закупівель товарів і послуг та чистого експорту дорівнює сумі заощаджень, чистих податків та імпорту;
 - д) усі відповіді неправильні.
7. За обсягу національного виробництва, що менший за рівноважний: а) сукупні видатки менші, ніж реальний ВВП; б) інвестиції у запаси збільшуються; в) процентна ставка знижується; г) домогосподарства заощаджують менше, ніж підприємства планують інвестувати; д) усі відповіді неправильні.
8. Що не є компонентом сукупних видатків:
- а) споживчі видатки домогосподарств; б) державні трансферні платежі;
 - в) інвестиційні видатки фірм; г) чистий експорт;
 - д) державні закупівлі товарів та послуг.
9. Що не є основним каналом зв'язку держави з іншими економічними суб'єктами:
- а) державні видатки; б) податки;
 - в) державні закупівлі товарів та послуг; г) державні запозичення;
 - д) споживчі видатки.
10. Який постулат не поділяють прихильники кейнсіанської філософії макроекономіки:
- а) приватна власність є високоефективною;
 - б) ринкова система не має автоматичного механізму, який забезпечує повну зайнятість ресурсів;
 - в) обсяг національного виробництва й рівень зайнятості визначаються чинниками попиту;
 - г) ефективність функціонування економіки важливіша за соціальну рівність людей;
 - д) уряд має регулювати національну економіку.
- б) ринкова система не має автоматичного механізму, який забезпечує повну зайнятість ресурсів;
 - в) обсяг національного виробництва й рівень зайнятості визначаються чинниками попиту;
 - г) ефективність функціонування економіки важливіша за соціальну рівність людей;
 - д) уряд має регулювати національну економіку.

Тематика рефератів з дисципліни «Основи економічної теорії»

1. Національне багатство України: структура і шляхи зростання.
2. Цілі та інструменти макроекономічної політики України в умовах ринкових перетворень.
3. Інвестиційна політика та відтворення в Україні.
4. Інвестиційна активність в економічному зростанні України.
5. Особливості макроекономічної нестабільності в Україні у сучасний період.
6. Регулювання економічного зростання в Україні та світі.
7. Вплив освіти на економічне зростання.
8. Аналіз економічного розвитку України з моменту її незалежності.
9. Сутність, види й особливості економічної кризи в Україні та шляхи її подолання.
10. Вплив інфляції на економічне становище підприємств в Україні.
11. Державне регулювання цін та інфляції в Україні.
12. Демографічні проблеми України.
13. Особливості формування ринку праці в Україні.
14. Державне регулювання зайнятості в розвинених країнах та в Україні.
15. Вплив держави на функціонування ринку цінних паперів.
16. Історія виникнення та розвитку української гривні.
17. Історія виникнення банків.
18. Особливості формування сучасної банківської системи України.
19. Необхідність реформування фінансової системи України в умовах переходу до ринку.
20. Державний борг України: причини виникнення, способи управління та економічні наслідки.
21. Податкова система України.
22. Особливості оподаткування в системі освіти України.
23. Основні напрямки державного регулювання економіки України.
24. Соціальний рівень життя населення в Україні
25. Шляхи реформування економіки України в сучасних умовах.
26. Оцінка рівня та якості життя населення у світі.
27. Взаємовідносини України та міжнародних економічних організацій.
28. Міграційна політика держав в умовах глобалізації.
29. Проблеми забезпечення стабільності валюти в Україні.
30. Вільні економічні зони (ВЕЗ): сутність і міжнародний досвід їх створення.
31. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування.
32. Моделі економічного зростання. Модель Солоу.
33. Економічна нерівність та способи її оцінювання: крива Лоренца, доцільний коефіцієнт, коефіцієнт Джині.

Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Господарський кодекс України» // Офіційний вісник України. – 2003. – №11 – Редакція станом на 28.06.2015.
2. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К. : Знання, 2012. – 211 с.
3. Гальчинський А. С. Основи економічних знань / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, О. І. Палкін. – К. : Вища школа, 2005. – 500 с.
4. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
5. Дадашев Б. А. Регіональна економіка : навч. посіб. / Б. А. Дадашев. – К. : ЦУЛ, 2014. – 202 с.
6. Економічна діагностика : навч. посіб. / Косянчук Т. Ф., Лук'янова В. В., Майорова Н. І., Швид В. В. – К. : Ліра-К, 2013. – 452 с.
7. Економічна теорія. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.
8. Економічна теорія. Мікроекономіка : Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
9. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.
10. Економічна теорія. Національна економіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича, В. Я. Швеця, Ю. І. Пилипенко та ін. – К. : Знання, 2012. – 270 с.
11. Економічна теорія. Політекономія. Практикум : навчальний посібник / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 494 с.
12. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н.О. Тимочко; за ред. проф. С.В. Степаненка . – К., 2010. – 743 с.
13. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. М. Касьяненко. – К. : ЦУЛ, 2015. – 224 с.
14. Міжнародна економіка : навчальний посібник / А. П. Румянцев, О. М. Дудченко, О. Є. Лугінін, Л. О. Бетехтіна ; за ред. С. В. Фомішина. – Львів : Новий Світ-2000, 2012. – 445 с.
15. Національна економіка (засади становлення, функціонування, регулювання та розвитку) : навчальний посібник / О. І. Ковтун. – Львів : Новий Світ-2000, 2013. – 169 с.
16. Основи економічної науки : навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. теорії / Н. П. Мацелюх та ін.; Нац. ун-т держ. податкової служби України. – К. : ЦУЛ, 2015. – 324 с.

17. Старостіна А. О. Економіка зарубіжних країн / А. О. Старостіна, А. О. Длігач, Н. В. Богомаз. – К. : Знання, 2009. – 454 с.
18. Экономическая теория : учебное пособие для вузов / Л. Х. Доленко, О. В. Горняк, И. А. Ломачинская ; отв. ред. И. П. Скороход ; предисл. Н. М. Крючкова. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х. : Бурун Книга, 2010. – 327 с.

Допоміжна література

1. Бліщук К. М. Економічний аналіз державної політики: теорія та застосування : навч. посіб. / К. М. Бліщук. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 160 с.
2. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – 520 с.
3. Гражевська Н. І. Інституційна зміна світової економіки за умов фінансової глобалізації / Н. І. Гражевська, В. І. Трохименко // Фінанси України. – 2013. – №5. – С. 58-68.
4. Круш П. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в Excel) : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : ЦУЛ, 2014. – 256 с.
5. Кулішов В. В. Дослідження сучасної світової глобалізації в економічних процесах / В. В. Кулішов // Вища школа. – 2011. – №9. – С. 92-100.
6. Стецюк П. А. Фінансово-господарська діяльність підприємства: основи та перспективи : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / П. А. Стецюк. – Київ, 2010. – С. 65.
7. Тирпак І. В. Основи економіки та організації підприємництва : навч. посіб. / І. В. Тирпак, В. І. Тирпак, С. А. Жуков. – К. : Кондор, 2011. – 284 с.
8. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право : підручник / В. Л. Чубарєв. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 368 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Верховна рада України (закони) України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>.
3. Міністерство фінансів України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
4. Рейтинг Doing business [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine/>.
5. Журнал «Ефективна економіка» [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Шедякова Т. Є.

Методи контролю – це система дій, націлена на перевірку знань студента. В дисципліні «Основи економічної теорії» для денної форми навчання використовуються наступні форми контролю:

– усний контроль, що по своїй сутності передбачає діалог і перевірку репродуктивного відтворення студентом отриманої інформації, а також усний контроль у формі доповіді студентом стосовно проблеми, що не була вирішена в рамках інформації, даної у лекції;

– дискусія, що передбачає активний диспут між усією групою та викладачем стосовно знаходження відповіді на поставлене питання;

– письмовий поточний тестовий контроль;

– підсумковий контроль у вигляді екзамену.

Екзаменаційний білет має таку структуру (взірець):

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...

2. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...

3. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...

4. Дайте коротке визначення (по 2 бали за визначення)...

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

1) Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях (за п'ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;

знання основної та додаткової літератури;

уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій (кейсів),

розв'язання задач, проведення розрахунків тощо при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах і аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

5 балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів

України.

4 бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

3 бали ставляться тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали ставиться, коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

2–0 балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

2) Критерії оцінки знань при виконанні задач

5 балів ставиться, коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

4 бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

3 бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

2–0 ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

3) Критерії оцінки відповідей на тестові завдання

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1–2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання ставиться в залежності від набраної кількості балів.

5 балів ставиться, якщо правильні відповіді складають 90–100%.

4 бали ставиться, якщо правильні відповіді складають 70–89%.

3 бали ставиться, якщо правильні відповіді складають 50–69%.

2–0 ставиться, якщо правильні відповіді складають до 50%.

4) Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та рефератів

5 балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

4 бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні

теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем

3 бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

2 бали ставиться студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота						Разом	Екзамен	Сума
Семінарські заняття								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	40	100
10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

Увага! У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання певний відсоток семінарських занять буде проведений в дистанційній формі (із використанням платформ Zoom та Google Classroom, код класу: k5byala, посилання: <https://classroom.google.com/c/MzcxMzUwNDkxNjk0?cjc=k5byala>). В такому разі, усні відповіді, опитування, дискусії відбуваються за розкладом на платформі Zoom, а письмові завдання за темами надсилаються через платформу Google Classroom.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма: **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Шедякова Т. Є.

Завдання 1. Функція попиту населення на товар даного виду має вид $Q_d = 7$

– p , функція пропозиції даного товару: $Q_s = 3 + p$. Припустимо, що на даний товар існують субсидії з бюджету в розмірі 2 гривні за кожен одиницю товару. Визначити ціну для покупця і ціну для продавця з урахуванням дотації, а також рівноважний обсяг продажів.

Завдання 2. Коли ціна товару X зросла з 10 до 15 грн. за одиницю, споживання товару Y збільшилося з 50 до 75 одиниць. Обчисліть коефіцієнт перехресної еластичності попиту і визначте. Якими є ці товари – заміниками чи доповнювачами.

Завдання 3. Фірма-виробник пілососів за 3 роки знизил ціну на свою продукцію з 1000 грн. до 500 грн., а потім до 300 грн. за одиницю. Відповідно попит зріс з 10 тис. шт. до 30 тис. шт., а потім до 40 тис. шт. на рік. Визначте коефіцієнт лінійної еластичності попиту за кожної зміни ціни. До якого рівня варто було знижувати ціну?

Завдання 4. Попит на товар описується рівнянням $Q_d = 6 - 0,5P$, його пропозиція задається рівнянням $Q_s = 0,25P$.

1. Визначте рівноважну ціну та рівноважну кількість товару. Подайте графічно ілюстрацію.

2. Як зміняться рівноважна ціна та кількість товару, якщо буде введений податок величиною 6 грн.? Які зміни відбудуться на графіку?

Завдання 5. Функція попиту на товар задається рівнянням: $Q_D = 4750 - 350P$, функція пропозиції: $Q_S = 1600 + 100P$.

1. Побудуйте графіки попиту та пропонування, визначте рівноважні ціну (грн.) та обсяг продажу (шт.).

2. Що відбудеться, якщо на даний товар урядом буде встановлена фіксована ціна 9 грн.?

3. Визначте та покажіть графічно як вплине на рівноважний обсяг і рівноважну ціну зменшення пропозиції на 15%?

Завдання 6. Фактичні сукупні видатки в національній економіці, в якій відсутні експортно-імпорتنі операції, дорівнюють 200 млрд грн. Природний ВВП становить 180 млрд грн. Гранична схильність до споживання = 0,8. Знайдіть величину інфляційного розриву за умови, що в економіці досягнута рівновага.

Завдання 7. Чисельність населення країни складає 123 млн. чол., 23 млн. чол. – діти до 16 років, а також люди, що знаходяться у тривалій ізоляції (у психіатричних лікарнях, у виправних установах і т.д.); 32 млн. чол. вибули зі складу робочої сили; 4 млн. 600 тис. чол. – безробітні; 1,1 млн. чол. – працівники, які зайняті неповний робочий день і шукають роботу. Використовуючи ці статистичні дані, розрахуйте:

а) величину робочої сили; б) рівень безробіття.

Завдання 8. У 2018 р. ВВП у цінах 2016 р. склав 200 млрд. грн., а в

2016 р. у цінах цього ж року - 250 млрд. грн. У 2017 р. темп зростання ВВП у поточних цінах по відношенню до попереднього року дорівнював 1,05, а в 2018 р. - 1,2. Річний рівень інфляції в 2016 р. склав 110 %.

Визначити рівень інфляції у 2017 р.

Завдання 9. Інфляція становить 7 % на місяць. Розрахуйте, яку частину зарплати в середньому «з'їдає» інфляція за умов затримки заробітної плати на десять днів.

Завдання 10. Сумарні резерви комерційного банку складають 220 млн. грн. Депозити дорівнюють 950 млн. грн. Обов'язкова норма резервування депозитів складає 20%. Як може змінитися пропозиція грошей, якщо банк вирішить використовувати усі свої надлишкові резерви для видачі позичок?

Тестовий контроль знань з дисципліни «Основи економічної теорії»

1. Якими двома основними причинами можна пояснити існування економічних проблем?

- а) впливом держави на економіку та зростанням населення Землі;
- б) забрудненням навколишнього середовища та існуванням транснаціональних корпорацій;
- в) наявністю безробіття та інфляції;
- г) необмеженістю бажань людей та обмеженістю ресурсів.

2. Крива “дохід-споживання” показує:

- а) залежність споживання товарів від цін;
- б) залежність споживання товарів від доходу;
- в) залежність доходу від споживання;
- г) усі точки рівноваги споживача відповідно із зростанням його доходу.

3. Товар є нормальним, якщо:

- а) споживач збільшує обсяг його споживання із зростанням доходу;
- б) він не наносить шкоди здоров'ю споживачів;
- в) із зниженням ціни обсяг його покупок зростає;
- г) із збільшенням цін обсяг його покупок не змінюється.

4. Попит – це:

- а) потреба, задовольнити яку бажає економічний суб'єкт;
- б) гроші, які економічний суб'єкт готовий заплатити за певний товар;
- в) кількість товару, яка може бути куплена при тих чи інших цінах за його одиницю;
- г) правильна відповідь відсутня.

5. Зростання ціни за літр бензину, можливо, спричинить:

- а) зменшення попиту на бензин;
- б) зростання попиту на послуги міського транспорту;
- в) підвищення попиту на моторне мастило;
- г) збільшення попиту на кімнати у готелях.

6. Коефіцієнт еластичності попиту за ціною розраховується за

формулою:

- а) відсоткову зміну ціни ділити на відсоткову зміну обсягу попиту;
- б) абсолютну зміну ціни ділити на абсолютну зміну обсягу попиту;
- в) відсоткову зміну обсягу попиту ділити на відсоткову зміну ціни;
- г) абсолютну зміну обсягу попиту ділити на абсолютну зміну ціни.

7. Фактори, що викликають збільшення витрат у короткостроковому періоді:

- а) збільшення процентних ставок за банківські кредити;
- б) збільшення місцевих податків;
- в) збільшення цін на сировину;
- г) збільшення орендної плати за устаткування.

8. Середні витрати – це витрати на:

- а) будь-яку одиницю продукції;
- б) змінні витрати на одиницю продукції;
- в) постійні витрати в розрахунку на одиницю продукції;
- г) сукупні витрати на одиницю продукції.

9. Яке з наступних тверджень являє собою граничні витрати:

- а) $\Delta TVC : Q$; б) $\Delta TVC : \Delta Q$; в) $TVC : Q$; г) $\Delta TFC :$

ΔQ .

10. У довгостроковому періоді:

- а) усі витрати є змінними;
- б) усі витрати є постійними;
- в) змінні витрати ростуть швидше, ніж постійні;
- г) постійні витрати ростуть швидше, ніж змінні.

11. Позитивна мікроекономічна теорія вивчає:

- а) "що є";
- б) "що повинно бути";
- в) позитивні тенденції в економічному розвитку;
- г) оціночні судження.

12. Виробнича функція показує:

- а) які витрати потрібно здійснити на той чи інший обсяг випуску;
- б) найбільш вигідний для фірми випуск при заданих цінах на ресурси;
- в) максимальну кількість продукту, яку можна одержати, використовуючи різні сполучення ресурсів;
- г) мінімальну кількість продукту, яку можна одержати, використовуючи різні сполучення ресурсів.

Питання до екзамену з дисципліни «Основи економічної теорії»

1. Предмет та функції економічної теорії.
2. Методи економічного аналізу.
3. Історичний розвиток економічної теорії.
4. Основні напрямки сучасної економічної думки.
5. Теоретичні дослідження українських вчених-економістів.

6. Роль матеріального виробництва в розвитку суспільства.
7. Фактори виробництва та способи їх поєднання.
8. Крива виробничих можливостей.
9. Ефективність виробництва та її показники.
10. Суть відносин власності.
11. Характеристика історичних типів і форм власності.
12. Розвиток власності в Україні.
13. Економічні системи та їх протиріччя.
14. Формаційний та стадіальний підходи до періодизації суспільства.
15. Особливості традиційної економічної системи.
16. Переваги та недоліки ринкової системи.
17. Характеристика адміністративно-командної економічної системи.
18. Змішана економіка та її особливості.
19. Особливості перехідної економіки.
20. Натуральне господарство та його характеристика
21. Товарне виробництво і його характеристика.
22. Робоча сила як елемент ринкової економіки.
23. Товар та його властивості. Абстрактна і конкретна праця.
24. Теорії вартості товару.
25. Походження та суть грошей. Сучасні грошові системи.
26. Функції грошей.
27. Закон вартості та його функції в ринковій економіці.
28. Закон грошового обігу. Інфляція.
29. Ринок і історичні етапи його розвитку.
30. Класифікація ринків за різними критеріями та їх характеристика.
31. Особливості ринку землі. Рентні відносини. Земельна рента.
32. Характеристика ринку капіталу.
33. Ринок праці. Особливості його формування в Україні.
34. Попит та його чинники. Закон попиту. Детермінанти попиту..
35. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Детермінанти пропозиції.
36. Еластичність попиту та пропозиції та її види.
37. Типи ринкових структур в умовах недосконалої конкуренції.
38. Досконала конкуренція та її механізм функціонування.
39. Характеристика монополістичної конкуренції.
40. Сутність монополій, їх форми, види.
41. Олігополія: риси, типи, методи ціноутворення.
42. Особливості сучасної монополізації в Україні та її наслідки.
43. Антимонопольна практика та антимонопольне законодавство.
44. Ринкова інфраструктура, її елементи та роль у розвитку економіки.
45. Підприємництво як вид економічної діяльності.
46. Сутність підприємства, його види та форми.
47. Менеджмент та його функції..
48. Основи маркетингу в підприємницькій діяльності.
49. Витрати виробництва. Собівартість: сутність та структура.
50. Дохід та прибуток фірми.

51. Цінова політика фірми. Диверсифікація цін.
52. Макроекономіка: об'єкт дослідження та основні проблеми.
53. Національний дохід: виробництво, розподіл, перерозподіл та споживання.
54. Сукупний попит та пропозиція та їх фактори.
55. Рівноважний рівень реального ВВП і рівноважний рівень цін.
56. Сутність суспільного відтворення.
57. Економічні цикли: причини та основні фази циклів.
58. Зайнятість і безробіття. Види безробіття.
59. Інфляція: сутність, причини, основні види, наслідки.
60. Взаємозв'язок інфляції та безробіття.
61. Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей.
62. Кредит і його форми. Кредитна система України.
63. Структура банківської системи в Україні та особливості її діяльності.
64. Суть та функції фінансів. Структура фінансової системи.
65. Державний бюджет та його місце в фінансовій системі.
66. Доходи населення, їх види та джерела формування.
67. Державне регулювання розподілу доходів. Рівень життя та бідність.
68. Етапи становлення та розвиток світового господарства.
69. Форми міжнародних економічних відносин.
70. Міжнародна торгівля та її роль в економічному розвитку.
71. Міжнародна міграція капіталу та її форми.
72. Міжнародна міграція робочої сили, її особливості, форми, масштаби.
73. Міжнародна валютна система та основні етапи її розвитку.
74. Взаємовідносини України та міжнародних економічних організацій.
75. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку країни.